

כאן ב' הידושים שהיו לי:

ע"י שיה"ש רבה (פ"ח סי' י): ר' ברכיה פתר קרא באברהם אבינו אחות לנו קטנה זה אברהם שנא' (יחזקאל ל"ג) אחד היה אברהם ויירש את הארץ ואיחה את כל באי העולם לפני הקב"ה בר קפרא. אמר כאדם שהוא מאחה הקרע. עד שהוא קמץ היה עסוק במצות ומעשים טובים. ושדים אין לה, שעדיין לא בא לכלל מצות ומעשים טובים מה נעשה לאחותנו ביום שידובר בה ביום שגזר נמרוד הרשע ואמר לירד לכבשן האש. רואים מהמדרש שלפני אור כשדים, אברהם עשה מצות ומעשים טובים, אבל הוא עדיין בגדר "שדים אין לה", היינו שהוא עוד לא בגדר גדול, ולא יכול להשפיע, ולכן צריך לנסותו, ורק אחרי שהוא עבר את הנסיון, ונהיה מעל הנסיון, אז הוא יכול להשפיע לאחרים כגדול.

ע"י זהר בשלח נב ע"ב: אמר רבי יצחק כדן <כד> אתנהיר כלא כחדא ועבד ימא נימוסין עלאין ואתמסרו בידוי עלאין ותתאין ובגיני כך קשיא (קמי קודשא בריך הוא כלא כקריעת) [קמי קודשא בריך הוא כלא כקריעת (נ"א קמיה כקריעת)] ים סוף וכלא הכי אוקמוה מאי טעמא בגין דקריעת ים סוף בעתיקא תליא תרגום: אמר רבי יצחק אז כשהכל מאיר כאחד ועשה הים מנהגים עליונים ונמסרו בידו עליונים ותחתונים ולכן קשה לפני הקדוש ברוך הוא הכל כמו קריעת ים סוף והכל כך פרושה מה הטעם משום שקריעת ים סוף תלויה בעתיק. וז"ל הרמ"ק באור יקר: ובגיני כך וכו', הענין בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא (מו"ק כח ע"א) דהיינו בזעיר אנפין אלא במזלא דהיינו אריך אנפין, ולזה אמרו קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, מפני שקריעת ים סוף תלוי במזלא כמו המזונות ממש, וז"ש מ"ט בגין וכו'.

והנה ע"י פסחים ק"ח ע"א: אמר רב שיזבי משמיה דרבי אלעזר בן עזריה קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף דכתיב נתן לחם לכל בשר וסמך ליה לגזר ים סוף לגזרים. וכן סנהדרין כב ע"א: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן קשה לזווגם כקריעת ים סוף שנאמר אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות.

אמנם ע"י זהר ח"א רז ע"ב: קשיין מזוני דבר נש קמי קב"ה כקריעת ים סוף מאי טעמא בגין דמזונא דעלמא (ד)לעילא הוא דתנן בני חיי ומזוני וכו' ובגין כך קשיין קמיה מזוני דעלמא דהא במזלא תליא מילתא דמניה נפקי מזוני וחיי ובני ובגין כך קשיין קמיה מזוני דעלמא דהא לאו ברשותיה קיימא עד דיתברך איהו כגוונא דא זווגין דעלמא קשיין קמיה וכלא בגין דרקיע וילון לא משמש כלום וכל שכן אלין מלין דקיימין לעילא באתר אחרא ועל דא אצטריך לאתברכא

תרגום: קשים מזונותיו של אדם לפני הקדוש ברוך הוא כמו קריעת ים סוף. למה, משום שהמזון של העולם שלמעלה הוא, ששנינו, בנים חיים ומזונות וכו'. ולכן קשים לפנינו מזונות העולם. שהרי הדבר תלוי במזל, שיוצאים ממנו מזונות וחיים ובנים. ולכן קשים לפנינו המזונות של העולם, שהרי זה לא עומד ברשותו עד שהוא יברך. כדוגמא זו הזווגים של העולם קשים לפנינו, והכל משום שרקיע וילון אינו משמש כלום, וכל שכן הדברים הללו שעומדים למעלה במקום אחר, ועל כן צריך לברך.

וכן ע"י ח"ב קע ע"ב: קשה הוה קמיה קריעת ים סוף. כגוונא דא קשיין זווגין קמי קודשא בריך הוא כקריעת ים סוף.

מהש"ס רואים שזה ענין קשה, אבל מהזהר רואים שזה קשה קמי קב"ה, היינו שזה לא ביכולת של זו"נ להריק שפע בענינים אלה, אלא הכל תלוי בגילויים של הת"ד ה"ה המזלות. לפי זה יוצא דבר הפלא ופלא, שבש"ס כאשר אומרים במזל תליא: ז"ל: אמר רבא חי בני ומזוני לא בזכותא תליא מילתא אלא במזל תליא מילתא דהא רבה ורב הסדא תרוייהו רבנן צדיקי הוו מר מצלי ואתי מישראל ומר מצלי ואתי מישראל רב הסדא חיה תשעין ותרתין שנין רבה חיה ארבעין בי רב הסדא שיתין הלולי בי רבה שיתין תיכלי בי רב הסדא סמידא לכלבי ולא מתבעי בי רבה נהמא דשערי לאינשי ולא משתבח.

פי' הדבר היא שזה לא תלוי בעבודת האדם, אלא במה שנקבע לו מן השמים. ולכן זה דבר קשה, שהרי אין טעם לענין לפני ראות עינינו, ואין לנו מה לעשות בענין.

אבל בנסתר הלשון מדויק באומרו "קשה קמי קב"ה" היינו בז"א ונוק', שהוא במקום עבודתינו של לימוד תורה בנגלה ובמצות, אבל בלימוד נסתר שמתקן את הדיקנא, ומוריד הארה מהמזל, זה רק קשה קמי קב"ה, ובאמת כל לומד נסתר חייב להשקיע בזה, כדי להוריד משם בני חי ומזוני.